ASOS JOURNAL
The Journal of Academic Social Science

*Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 11, Sayı: 136, Ocak 2023, s. 329-350*

*ISSN: 2148-2489 Doi Number: http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.66247*

*Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date* *8.11.2022*

*Yayımlanma Tarihi / The Publication Date* *29.01.2023*

**Murat KANCA**
Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar
muratkanca@me.com
Orcid :0000-0002-6650-7520

**Prof. Dr. Aytekin ALBUZ**
Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim/Bilim Dalı
aytekina@gazi.edu.tr

# VİYOLONSEL ÖĞRETİMİNDE FLIPPED LEARNING ÖĞRETİM YÖNTEMİNİN İŞLEVSELLİK DURUMUNA İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

## Öz

Bu çalışmanın amacı; 2019-2021 akademik eğitim yılları arasında viyolonsel öğretiminde Flipped Learning Öğretim Yöntemi (F.L.Ö.Y.) ile ders işleyişlerine katılmış olan öğrencilerin, bu yöntemin işlevsellik durumuna ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırma durum tespitine yönelik tarama modelinde gerçekleşmiş olup; odak grup görüşmesine dayalı betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 ve 2020-2021 akademik eğitim-öğretim yıllarında Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda lisans öğrenimi gören yedi viyolonsel öğrencisi oluşturmaktadır. Öğrenciler ile yapılan odak grup görüşmeleri sonucunda elde edilen veriler ise içerik analizi yöntemi ile çözümlenerek yorumlanmıştır. F.L.Ö.Y'nin viyolonsel eğitiminde uygulanabilirliğine, çağın getirdiği teknolojik ve toplumsal gelişmeler ışığında, eğitimde fiziki ve geleneksel sınıf kavramının ötesinde ihtiyaç duyulan güncellemeler bakımından kullanışlılık, ulaşılabilirlik ve

tercih edilme nedenlerine dair katılımcı fikirleri doğrultusunda paradigmalar ve öneriler sunulmuştur.

**Anahtar kelimeler:** Viyolonsel öğretimi, Flipped Learning, Odak Grup Görüşmesi, Performans

**STUDENT'S OPINIONS ON THE EFFECT OF FLIPPED LEANING TEACHING METHOD ON CELLO LESSONS AND PERFORMANCE**

**Abstract**

This study aims to reveal the opinions of the students who participated in the teaching of the cello teaching with Flipped Learning Teaching Method (F.L.T.M.) between the academic years of 2019-2021, about the functionality of this method. The research was carried out in the scanning model for due diligence; It is a descriptive study based on focus group discussion. The study group of research consists of seven undergraduate cello students studying at Gazi University, Music Education Department in the academic years of 2019-2020 and 2020-2021. The data obtained from the focus group interviews with the students were analyzed and interpreted with the content analysis method. Paradigms and suggestions were presented in line with participatory ideas about the applicability of the F.L.T. Method in cello education, in the context of technological and social developments brought by the age, in terms of usefulness, accessibility and reasons for preference in terms of updates needed beyond the physical and traditional class concept in education.



**Keywords:** Focus Group Interview, Flipped Learning, Violoncello Education, Performance.

## GİRİŞ

Temelinde müzikal davranış kazandırmayı, bir müziksel davranış değişikliği oluşturmayı ve/veya geliştirmeyi (Uçan, 1997) hedefleyen müzik eğitimi, psikomotor (gelişimsel) becerilerden bilişsel (bilginin kavranması) ve duyuşsal alana (içselleştirme) uzanan tüm öğrenme davranışlarını kapsayan (Tóth-Bakos, 2016) kompleks bir eğitim alanıdır. Öğrenme kazanımlarının (bilişsel, duyuşsal ve psikomotor) bir arada ve etkin olarak kullanıldığı müzik eğitiminde (Uyan, 2013) kuramsal bilgilerin eğitimin ilk basamağından itibaren kavranması, enstrumanda uygulanması ve duyuşsal becerilerle performansa yansıtılması hedef kazanımlar olarak planlanırken, süreç içinde öğrencilerden bütün hedef davranışları bir arada yönetebilme becerileri de beklenmektedir.

Geleneksel enstrüman eğitiminde her dersin sonunda performans değerlendirilmesini kapsayan bir yöntem izlenirken, öğrenci ders içerisinde hazırladığı performansı eğitmene sunar. Eğitmen ise bu performans üzerinden değerlendirme yaparak ilgili yöntem kapsamında gelişimi takip etmekle ve çalışmaları planlamakla yükümlüdür. Bu görüşlere ek olarak Güzek ve Öztürk eğitim yöntemlerinin çağın gerekliliğine ve ihtiyaçlarına göre yeniden yapılandırılmasını özellikle öğrencinin kendi öz denetimini ve performans sonucunu değerlendirmesi aşamalarına aktif rol alması gerektiğini savunarak, öğrencinin artı ve eksi yönlerini farketmesine yardımcı olabilecek yöntemlerin tercih edilmesi gerektiğini bildirmektedirler (Güdek ve Öztürk, 2016).

Eğitim bilimlerinde F.L.Ö.Y. iki binli yılların başından itibaren uygulamalı olarak araştırma ve öğretim modellemelerinde kullınılmasına rağmen müzik eğitiminde pozitif bilimlerin eğitim branşlarına kıyasla son yıllarda daha yeni kullanılan bir metod olarak karşımıza çıkmakta ve araştırma konuları bakımından diğer alan çalışmalarına kıyasla daha az çalışılmış olduğu görülmektedir (Sever ve Sever, 2017). Flipped Learning öğretim yöntemi literatürde *flipped classroom* (Bergmann, J. ve Sams, A., 2012), çevirilmiş öğrenme/eğitim (Sever, 2014), ters-yüz edilmiş/dönüştürülmüş sınıf (Gençer, B., Gürbulak, N. ve Adıgüzel, T., 2014) vb. gibi farklı adlar altında ve farklı branşlardaki eğitim bilimlerinin araştırma konusu olmuştur.

Geleneksel eğitim yönteminde sınıf içi basamağına göre öğrencinin konuyu (Bloom'un Taksonomi basamakları sıralamasına göre) ders içinde anlaması ve ders sonunda hatırlaması planlanırken, sınıf dışında (ders sonrası) verilen ödev/proje/çalışma vb. görevlerde öğrenci; uygulama yapma, analiz edebilme, değerlendirme ve yaratıcılık gibi üst basamak evrelerinde tek başına bırakılmaktadır (Hayırsever ve Orhan, 2018). F.L.Ö.Y.inde ise sınıf içi ve sınıf dışı öğrenme basamakları yer değiştirmektedir. Öğrencinin bilişsel ilk basamakları kendi sorumluluğunda tamamlayarak (canlı ders öncesi ders materyallerini asenkron olarak dijital platform üzerinden alarak) sınıfa gelmesi ve öğrenmenin üst basamaklarındaki becerileri aktif sınıf içerisinde öğretmenle ve doğrudan etkileşimle gerçekleştirmesi hedeflenmektedir (Bergmann, J., Sams, A., 2012).

F.L.Ö.Y. ve yöntemin "ters-yüz etme" şeklindeki çevirisinden de anlaşılabileceği üzere, geleneksel eğitimde öğrencinin ders sürecinde gerçekleştirmesi beklenen hedef davranışlar ile ders sonrasındaki bireysel olarak yüklendiği sorumluluk ve davranışların yer değiştirmesi amaçlanmaktadır (Erdoğan, 2018). Bu durum diğer eğitimcilerin yöntemi; öğrencilerin sadece video/kayıt izleyerek derse gelmesi, uygulama sürecinde sınıf içi etkinliklerin zenginleştirilmemesi ve/veya farklı tekniklere yer verilmemesi konusundaki eleştirilerine neden olmuştur (Hayırsever ve Orhan, 2018). Yöntemi geliştiren ve günümüzdeki kullanım ismini veren Bergmann ve Sams'in bu görüşlere karşı bildirimi; dersin işlenişini aktaran video/materyaller toplu ders sürecinde öğrencinin aktif olması için ön hazırlık olarak planlanan birer araç olarak görülmesi ve her öğrencinin kendine has anlama sürecini kendi çabası ile ders öncesi zamanda alternatif kaynak ve örnekleri de kullanabileceği bir serbest ortam içerisinde deneyimlemesidir. Bu şekilde öğrencilerin ders içerisinde daha çok anlayamadığı, kendi başlarına çözmekte zorlandıkları kısımları grup dinamiği etkileşimi ile birlikte çözebilmelerini hedefleyen bir yöntem ve/veya ters-yüz edilmiş öğrenme kavramı olarak tanımladıkları gözlemlenmektedir (Bergmann, Sams, 2012).



Yöntemin etkileri üzerine yapılan farklı branşlardaki eğitim bilimleri çalışmalarının sonuçları incelendiğinde F.L.Ö. Yönteminde teorik eğitimin sınıf öncesi öğrenilmesine imkân tanıdığı için öğrencilerin sınıf içerisinde aktif rol almalarına destek verdiği (Hussin, A., 2018), geleneksel metodolojilere göre daha anlamlı ve derin öğrenme sağladığı (Seranno ve Casanova, 2017), ders öncesi pratik uygulama ve konu çözümlemeleri ile öğrencilerin derse hazır gelmelerinin sağlanmasını öğrenen öğrenciler, yani "öğrenmeyi öğrenme" yetkinliğinin gelişimine ilişkin algıları arttırdığına (Espada, M., Navia, J.,S., Rocu, P., Gómez-López, M.,2020) dair bulgulara rastlanmıştır.

Müzikte F.L.Ö. Yöntemi üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde, ülkemizde Sever'in 2014 yılında yayınlanan "Bireysel Çalgı Keman Derslerinde Çevrilmiş Öğrenme Modelinin Uygulanması" başlıklı makalesinin müzik eğitimi ve enstrüman üzerine yapılan ilk

çalışmalardan olduğu dikkat çekmektedir. Bu araştırmayı takip eden seneler içerisinde yine aynı yazarın 2018 yılında Salim Sever ile yaptığı "Müzik Dersinde Çevrilmiş Öğrenmeye İlişkin Bir Ölçek Geliştirme Çalışması" isimli araştırması kapsamında beceri ve farkındalık alt boyutlarını ölçmeye yönelik bir model geliştirilmiştir (Sever ve Sever, 2018), Bu bağlamda mesleki müzik öğretmeni yetiştirme programlarındaki çevrilmiş öğrenme uygulamalarına örnek bir yöntem olarak tasarlandığı anlaşılmaktadır. Yıldız'a ait "Flüt Eğitiminde Ters Yüz Öğrenme Modelinin Öğrencilerin Akademik Başarıları Motivasyonları ve Performansları Üzerine Etkisinin İncelenmesi" başlıklı deneysel araştırmasında ise iki farklı deney grubundaki öğrencilerle gerçekleştirilen çalışma sonunda, katılımcıların kontrol grubuna kıyasla akademik başarı, derse yönelik motivasyon orantılarının çalışma öncesine göre anlamlı ve olumlu yönde arttığı gözlemlenmiştir (Yıldız, 2017).

İlgili alan yazın incelendiğinde, viyolonsel eğitimi, viyolonsel performansı ve viyolonsel performansına yönelik çalışmalarda bulunan öğrencilerin konu ile ilgili eğitiminde F.L.Ö.Y. sonrası görüşlerinden ziyade performans, eğitim yaklaşımları ve motivasyon durumları incelendiği, öğrenci görüşlerine ise çok az yer verildiği gözlemlenmiş, F.L.Ö.Y.ni birebir deneyimleyen katılımcıların sadece yaşadığı deneyim ve olayların doğrudan aktarımına geniş çaplı yer veren bir araştırmanın yapılmamış olmamasından kaynaklı olarak bu konuda detaylı bir çalışma yapılması tercih edilmiştir.

Bu araştırmada 2019-2020 ve 2020-2021 akademik eğitim yıllarında üniversitelerin eğitim fakültelerine bağlı güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dalı lisans düzeyi viyolonsel öğrencilerinden oluşan katılımcılar, Covid-19 kısıtlamaları kapsamında okulda almaları planlanan dersleri dijital platformda hazırlanarak paylaşılmış bilgiler kapsamında çalışmışlar, yine dijital platform üzerinden canlı dersler vasıtasıyla viyolonsel derslerini tamamlamışlardır. Bu derslerin sonunda hazırladıkları eserin performans kaydını alarak öz değerlendirme yapmış ve kendi performans kayıtlarını ayrıca uzmanlardan gelen dönütlerle karşılaştırabilecek imkanlar bulmuşlardır. Tüm bu süreç sonunda öğrenciler arasından yakın eğitim geçmiş ve tecrübelerine sahip yedi katılımcı ile yapılan odak grup görüşmesi ile süreç içerisinde karşılaştıkları veya karşılaşabilecekleri problemlere, sürecin içerisinde ilgi çeken ve gelişimlerine katkıları bulunduğu düşünülen detaylara ve son olarak da ders planlamasını öğrencilerin gözünden nasıl planlanabileceğine yönelik sorulara cevaplar aranmıştır.



Buradan hareketle; araştırmanın problem cümlesi, "Viyolonsel Öğretiminde Flipped Learning Öğretim Yönteminin İşlevsellik Durumuna İlişkin Öğrenci Görüşleri Nelerdir?" biçiminde oluşturulmuştur.

### 1.1. Sınırlılıklar

1. Araştırma, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı ile,

2. 2019-2020 ve 2020-2021 akademik eğitim yıllarında Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim görmüş, benzer eğitim koşullarına sahip, pandemi sürecinde F.L.Ö.Y. ile yapılan çalışmaya katılmış ve gönüllülük esasına dayalı olarak odak grup görüşmesine katılmayı kabul eden 7 katılımcı-öğrenci ile,

3. Viyolonsel Öğretimine yönelik sınanan F.L.Ö.Y. ile sınırlıdır.

### 1.2. Araştırmanın Önemi

Flipped Learning Öğretim Yöntemi kapsamında alan yazında karşılaşılan araştırmaların büyük çoğunluğunun pozitif bilimler alanında yapıldığı, müzik eğitimi ve enstrüman eğitimi alanlarında sınırlı kaynak bulunması, sosyal bilimler alanında F.L.Ö.Y. ile viyolonsel eğitimi süreci, işleyişi ve performansın katılımcı perspektifinden değerlendiren bir çalışmanın henüz araştırma konusu olarak seçilmiş olmamasından dolayı ve viyolonsel performansı alandaki ilk araştırmalardan biri olabileceği nedeniyle çalışma önem arz etmektedir.

## 2. YÖNTEM

### 2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, tarama modelinde betimsel bir çalışma olup; F.L.Ö.Y.nin işlevsellik durumuna ilişkin olarak üniversitelerin eğitim fakültelerine bağlı güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dalı programlarında öğrenim görmekte olan öğrencilerle yapılan odak grup görüşmesi esasına dayanmaktadır.

#### 2.1.2. Araştırma Tasarımı

Araştırma konusu, viyolonsel öğretiminde F.L.Ö.Y.nin uygulanabilirlik ve işlevsellik durumuna ilişkin öğrenci-katılımcı görüşlerine ulaşabilmeyi hedeflemektedir. İlgili alan yazın incelendiğinde müzik eğitiminde F.L.Ö.Y.nin yeni bir model olduğu için az sayıdaki çalışmada kullanıldığı, aynı adlı yöntem ile viyolonsel eğitimini kapsayan detaylı bir çalışmanın ise henüz yapılmadığı görülmüştür. Araştırma, 2019-2020 ve 2020-2021 akademik eğitim yıllarında Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi'ne bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda F.L.Ö. Yöntemini kapsamında viyolonsel eğitimini gerçekleştirmiş eğitim sürecini başarı ile tamamlayan ve yakın eğitim tecrübelerine sahip öğrenciler arasından odak grup görüşmesine katılmayı kabul eden yedi öğrenci ile gerçekleşmiştir. Katılımcılar adına Gazi Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan izin alınmıştır. Buna ek olarak görüşme başlangıcında katılımcılara yapılacak görüşme ve kayıtların kullanım amacı ve kişisel verilerin korunması kapsamında verilerin kodlanarak kullanacağı açıklanmış, katılımcıların görüşme için rıza ve onayları alındıktan sonra görüşme sürecin kaydı gerçekleştirilmiştir.



Soruların hazırlanması aşamasında, viyolonsel eğitiminde F.L.Ö.Y.ne ilişkin fikir alabilmek amacıyla odak grup görüşmesi ve F.L.Ö.Y. konusunda deneyimi olan 3 alan uzmanı ile görüşülmüştür. Ayrıca ek olarak hazırlanmış on adet soru içerisinden çeşitli üniversitelerde viyolonsel eğitimi veren altı farklı öğretim üyesinin de görüşleri alınarak soruların kontrolü gerçekleştirilmiş, bu doğrultuda odak grup görüşmesine daha uygun olduğuna karar verilen altı adet soru seçilmiştir. Daha sonra görüşme sürecinde açık uçlu sorularla katılımcıyı sınırlamadan ortaya sunulan cevaplar doğrultusunda iki farklı soru daha eklenerek toplamda sekiz farklı yarı-yapılandırılmış soru oluşturulmuştur.

### 2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu; Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı ile aynı kurumda 2019-2020 ve 2020-2021 akademik eğitim yılları arasında F.L.Ö.Y.ile öğrenim gören ve bu eğitim sürecinde sonunda odak grup görüşmesine katılmayı kabul eden 7 öğrenci oluşturmaktadır.

Tablo 1 (Katılımcı Demografik Veriler Tablosu)

| Kod | Cinsiyet | Yaş | Viyolonsel icra/çalma Deneyimi |
|---|---|---|---|
| K1 | E | 23 | 2 yıl |
| K2 | K | 22 | 7 yıl |
| K3 | E | 21 | 2 yıl |
| K4 | K | 26 | 4 yıl |
| K5 | K | 21 | 7 yıl |
| K6 | E | 21 | 7 yıl |
| K7 | K | 21 | 8 yıl |

Yukarıdaki tablodan elde edilen veriler ışığında; araştırmaya katılan öğrencilerin 21-26 yaş aralığında olduğu, en az iki en çok sekiz yıla yakın enstruman seslendirme tecrübe sürelerine sahip oldukları ön görüşme sırasında toplanan veri kayıtları ile kontrol edilerek onaylanmıştır.

### 2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Kuramsal veriler kaynak tarama yöntemi ile elde edilirken, araştırmacı tarafından oluşan ve alan uzmanları ve moderatör görüşleri doğrultusunda son şekli verilen toplam sekiz soru ise odak grup görüşmesinden elde edilen veriler tablolaştırılarak bulgular ve yorumlar başlığında sunularak yorumlanmıştır. Covid-19 Pandemi koşulları nedeniyle uzaktan eğitim programına farklı imkânlar kapsamında iştirak edebildiği, ayrıca akademik eğitim sürecinde farklı şehirlerde ikamet eden katılımcıların, odak grup görüşmesi için internet üzerinden ücretsiz ulaşabileceği on-line sistemde güncel kullanılan multimedya cihazları ile uyumlu bir program olarak Zoom (Zoom Video Communications) uygulaması tercih edilmiştir. Katılımcıların günlük on-line eğitim/öğretim yükümlülüklerini ve işlerini aksatmayacak bir ortak katılım tarih ve saati belirlendikten sonra müsaitlik durumlarına yönelik ortak onay alınarak karar verilmiştir.



Odak Grup görüşmesi başlangıcında katılımcılardan alınan rıza beyanı sonrası sürecin tamamı dijital platformda kullanılan Zoom programının otomatik görüntü ve ses kayıt sistemi ile saklanmış ve görüşme iki oturum olmak üzere toplamda 96 dakika sürmüştür. Zoom programı üzerinden oluşturulan otomatik görüşme kaydının sonunda birinci moderatör tarafından metin olarak düzenlenerek tüm katılımcı ve moderatörler ile de paylaşılmıştır. Bütün bu verilere ek olarak görüşmeyi yönlendiren iki moderatör tarafından katılımcıların süreç içinde verdiği tepkiler ve duyuşsal ifadeleri not alınarak yazılı kayıtlar oluşturulmuştur. Odak grup görüşme modelinde grup dinamiği içerisinde ortaya çıkan görüşler ve de katılımcıların bireysel ifadeleri konunun genel yapısını özetleyen anahtar ifadeler ile de toplanan verilerin zenginleşmesine katkıda bulunmuştur. Bu görüşme sonucunda elde edilen görsel, işitsel ve yazılı metinler, içerik analizi yöntemi kapsamında çözümlenerek değerlendirilmiş ve tablolaştırılarak bulgular kısmında karşılaştırılmalı olarak sunulmuştur.

## 3. BULGULAR VE YORUM

### 3. 1. Viyolonsel Derslerinde F.L.Ö.Y.ne Dair Farklı Parametrelere İlişkin Öğrenci Görüşlerine Yönelik Bulgu Ve Yorumlar

Tablo 2. F.L.Ö.Y.nin Tanımı Hakkında Genel Katılımcı Görüşleri

| **İfadeler** | **Görüş Bildiren Katılımcı** | **n** | **%** |
|---|---|---|---|
| Dersin konu ve içeriği on-line (çevrim-içi) öğrendiğimiz, ödevleri birebir yaptığımız bir yöntem | K.4., K.5., K.7., | 3 | 15 |
| Eğitimin çevrimiçi kayıtla ve yüz yüze kontrollü olarak gerçekleştirilen bir yöntem | K.1., K.2., K.3., K.4., K.5., K.6., K.7., | 7 | 35 |
| On-line derslere örnek bir öğretim modeli | K.4., K.5., K.6., | 3 | 15 |
| Daha önceden bu yöntem hakkında bir fikrim yoktu | K.1., K.2., K.3., K.4., K.5., K.6., K.7., | 7 | 35 |
| **Görüş Bildiren Katılımcı, Katılımcı Toplam Görüş Sayısı (n), Toplam Yüzdelik Orantısı** | **7** | **20** | **100** |

"F.L.Ö.Y.nin tanımı hakkındaki katılımcı görüşleri"ne ilişkin yönlendirilen açılış sorusuna (opening question) alınan %35 oranındaki cevaplar ile katılımcıların Covid-19 Pandemi öncesinde F.L.Ö.Y. hakkında herhangi bir bilgi sahibi olmadıkları anlaşılmaktadır. Ayrıca viyolonsel eğitimlerinde gördükleri F.L.Ö.Y.ne dair genel görüş birliği kapsamında "*Eğitimin çevrim-içi kayıtla ve yüz yüze kontrollü olarak gerçekleştirilen bir yöntem.*" İfadesiyle literatürdeki tanımlaya yakın bir ifadede bulundukları gözlenmiştir.



Yöntemin tanımı hakkındaki katılımcı görüşlerine ilişkin bazı ifadelerin doğrudan aktarımları aşağıdaki gibidir;

K.7. "*Dersin konusunu ve içeriğini online olarak öğrenebildiğimiz, ödevleri birebir yaptığımız bir yöntemdi*."

K.3 "*Eğitimin yüz yüze değil de internet üzerinden kaydedilmiş kayıtlar üzerinden devam ettirilmesi şeklinde…, uzaktan kontrollerle eğitimin devam eden dersler...*"

K.2. "*...daha önce hiçbir fikrim yoktu bu konu hakkında derslerle birlikte tecrübe ettim. Müzik anlamında özellikle bir tecrübe oldu bizim açımızdan da güzel bir denemeydi…*"

K.4. "*... bu çalışmadan önce pek de bilgim yoktu. ...çalışma şeklinin nasıl olduğunu öğrenmiş olduk. Önce nasıl dokümanlarla veya öncelikli olarak bizim çalışacağımız şekilde bir çalışma programının hazırlanıp daha sonra uygulama ile bunun pekiştirildiği bir yöntem olduğunu, olduğu gibi bir genel hat kafamızda oturdu en azından*."

K.5. "*Aslında bu çevrimiçi derslerin online derslerin nasıl yönetilmesi gerektiğini biraz daha görmüş olduk… Hem gelecek için, biz de online dersler yapabiliriz sonuçta, online dersler de alıyoruz, online dersler de veriyoruz*."

Tablo 3. F.L.Ö.Y.ne Yönelik Derse Katılma Durumuna Dair Görüşler

| **Görüşler** | **Görüş Bildiren Katılımcı** | **n** | **%** |
|---|---|---|---|
| Evet, Flipped Learning Öğretim yöntemi hakkında bir ders işleyişine katıldım. | K.1., K.2., K.3., K.4., K.5., K.6., K.7., | 7 | 100 |
| Hayır, Flipped Learning Öğretim yöntemi hakkında bir ders işleyişine katılmadım. | - | - | - |
| **Görüş Bildiren Katılımcı, Katılımcı Toplam Görüş Sayısı (n), Toplam Yüzdelik Orantısı** | **7** | **7** | **100** |

Katılımcıların "F.L.Ö.Y.de derse katılma durumlarına dair görüşler"e yönelik ikinci açılış sorusuna (round robin) fikir birliği ile tüm katılımcıların "*Evet, ilk defa pandemi sürecinde tanıştığımız yöntemi okulda uygulamalı olarak tanıma fırsatımız oldu*" şeklinde ifade ettiği, daha önce bu yöntemi kullanmayan katılımcı olmadığı verilen cevaplardan anlaşılmaktadır.

Soruya ilişkin bazı katılımcı görüşlerinin doğrudan aktarımları aşağıdaki gibidir;

K.7. "*Tam denk geldi aslında, hiç online eğitim söz konusu değilken biz bu yöntemi çalışmaya başlamıştık sonrasında üstüne online eğitim oldu*."

K.4. "*Evet, çok hoşuma gitti, derslere zevk alarak geldim online oldukları için*."

K.1. "*Yani ben bu yöntemi ilk kez aldım dersi. Eğer bu yöntem bir standartsa bence çok faydalı bir yöntem.*"



Tablo 4. F.L.Ö.Y. İle Ders İşlenişine Dair Katılımcı Görüşleri

| **Görüşler** | **Görüş Bildiren Katılımcı** | **n** | **%** |
|---|---|---|---|
| Kullanışlı ve verimli bir yöntem | K.1., K.2., K.5., K.7., | 4 | 10 |
| Sadece viyolonsel eğitimi değil, müzik öğretimi için genel olarak kullanışlı ve uygulanabilir bir yöntem | K.4., K.3., K.2., | 3 | 7,5 |
| Enstruman icrası öncesinde eseri planlamak ve tasarlamak için hazırlık yapıp, uygulamaya sonra geçilmesine olanak sağlayan bir yöntem | K.4., K.6., | 2 | 5 |
| Bilgiyi önce kavramaya sonra uygulamaya yönlendiren bir yöntem | K.4., | 1 | 2,5 |
| Geleneksel öğretim yöntemlerine kıyasla daha verimli bir yöntem. | K.6., K.1., K.5., | 3 | 7,5 |
| Ders öncesi denemeye fırsat sağlayan bir yöntem | K.6., | 1 | 2,5 |
| Öğrencinin derse hazır gelmesini sağlayan bir yöntem | K.6., K.1., | 2 | 5 |
| Kişiyi geliştiren, tecrübe kazandıran bir yöntem | K.2., K.5., | 2 | 5 |
| Konuyu geniş zaman anlayarak çalışmak için faydalı bir yöntem | K.6., K.1., | 2 | 5 |
| Konuyu anlatan ve gösteren videolarla enstruman hakkında önemli bilgiler içeren bir yöntem | K.1., | 1 | 2,5 |
| Videolarla tekrar tekrar izleme imkânı veren bir yöntem | K.1., K.5., K.3., K.2., K.7., | 5 | 12,5 |
| Başlangıçta viyolonsel eğitimi için önyargılı yaklaştığım, sonrasında kedimi izleme alışkanlığı kazandıran bir yöntemdi | K.5., K.2., | 2 | 5 |
| Enstruman eğitiminde fiziksel olarak bir öğreticinin yanımızda olma zorunluluğu olmadığını gösteren bir yöntem | K.2., | 1 | 2,5 |

| | | | |
|---|---|---|---|
| Dersin unutulmadan tekrar izlenebilmesine olanak vermesi ile faydalı bir yöntem | K.5., K.7., | 2 | 5 |
| On-line yüz yüze derslerde kişiye kendini izleme fırsatı veriyor | K.5., K.2., | 2 | 5 |
| Her enstrümana uygulanabilir bir yöntem | K.3., K.2., K.1., K.4., | 4 | 10 |
| Geleneksel eğitim yönteminde öğretmene ulaşmak her zaman mümkün değilken bu yöntemde konulara ulaşmak mümkün | K.3., | 1 | 2,5 |
| Ders öncesinde konunun verilmesi, ders süresine sığmayan detay ve fikirlerin sahibi olduran bir yöntem | K.7., | 1 | 2,5 |
| Dersin içerisinde enstrüman çalmaya odaklanan, motivasyon sağlayan ve dikkat toplayarak performansı arttıran bir yöntem | K.7., | 1 | 2,5 |
| **Görüş Bildiren Katılımcı, Katılımcı Toplam Görüş Sayısı (n), Toplam Yüzdelik Orantısı** | **7** | **40** | **100** |

Katılımcıların en çok fikir bildirdikleri "Viyolonsel eğitiminde kullanılan F.L.Ö. Y. ile ders işlenişine dair katılımcı görüşleri"ne yönelik sunulan tanıtım sorusuna (introducory question) alınan cevaplar doğrultusunda on dokuz farklı ifade ve katılımcılara ait kırk adet görüş bildirimi kaydedilmiştir. Katılımcıların çoğunluklu görüşü %12,5 oranında "*Dersin anlatım kısmının yer aldığı video ve materyallerin tekrar izlenebildiği*" ve "*Yöntemin kullanışlı ve verimli olduğu*" ifadeleri olmuştur. Katılımcı görüşleri arasında ikinci sırada yer alan husus ise %10 oranı ile yöntemin "*Her enstrümana uygulanabilir olduğu*"nun beyan edilmesidir.



Katılımcıların %5 oranında, ikişerli katılımla betimledikleri ifadeler arasında; "*Enstruman icrası öncesinde eseri planlamak ve tasarlamak için hazırlık yapıp, uygulamaya sonra geçilmesine olanak sağlayan*", "*Öğrencinin derse hazır gelmesini sağlayan*", "*Kişiyi geliştiren, tecrübe kazandıran*", "*Konuyu geniş zamanda anlayarak çalışmak için faydalı*", "*Başlangıçta viyolonsel eğitimi için önyargılı yaklaştığım, sonrasında kedimi izleme alışkanlığı kazandıran*", "*Dersin unutulmadan tekrar izlenebilmesine olanak vermesi ile faydalı*", "*On-line yüz yüze derslerde kişiye kendini izleme fırsatı veren bir yöntem*" şeklinde ifadeleri de kayıtlara geçmiştir.

Yöntemin işlenişini anlamak üzere yöneltilen soruya ilişkin bazı katılımcı görüşlerinin doğrudan aktarımları aşağıdaki gibidir;

K.4. *"...yani sadece viyolonsel öğretimi için de değil, müzik öğretimi için genel olarak ben kullanışlı bir yöntem olduğunu düşündüm açıkçası yaptığımız çalışmalarda. Öncelikle kafanızda bilgiyi veya uygulamanız gereken şey ne ise onu oturtup, onu nasıl yapabileceğinizi düşünüp sonradan uygulamaya geçildiği için bence faydası olan bir yöntem olduğunu düşünüyorum hani bu anlamda viyolonsel anlamında değil sadece genel olarak müzik, enstruman eğitimi için faydalı bir yöntem olduğunu düşündüm ben*."

K.6. "*Verimlilik açısından çok daha verimli olduğunu düşünüyorum çünkü (geleneksel-eğitimde) ders saatleri içerisinde hocanın örneklendirmesi, öğrenci denemesi gibi süreçler biraz zaman alıyor. Yani bu metotla çok daha verimli geçiyor, derse öğrenciler çok daha hazır bir şekilde geliyor ve birçok ders öncesi (öğrenilenleri) deneme fırsatımız oluyor. Derste yüz yüzeyken bazen heyecanlanma durumları olabiliyor, hocanın karşısında iken performans değişikliği olabiliyor ama arkadaşların da dediği gibi geniş zamanda o konuyu anlayarak verimli bir şekilde çalışmak çok daha faydalı oluyor."*

K.1 "*Belki benim gelişimimdeki, bu olmasaydı da bu gelişme olacaktı belki ama bence bu Flipped Learning yöntemi bu gelişmeyi çok daha hızlı olmasını sağladı diyebilirim. Yani ben bu yöntemi ilk kez aldım. Eğer bu yöntem genel bir standartsa bence çok faydalı bir şey. Her öğretmen bu şekilde davranıyorsa her enstrümanda kullanılabilir. Ve tekrar tekrar açıp izleme şansı oluyor dersler için.*"

K.5. "*Aslında ben en başta yöntem hakkında çok önyargılıydım çünkü pozisyonum, tekniğim açısından biraz sorunum vardı ve birebir olduğu zaman veya yanımda sürekli bir eğitmenim bulunduğu zamanlarda daha rahat hissedeceğimi düşünmüştüm ama öğretmen ile çalıştıktan sonra internet ortamındaki kayıtlar olması veya çalışmalarımızın videolu şekilde gönderilmesi olsun, hem kendimizi görme şansımız oldu, izleme şansımız oldu yani öyle bir alışkanlık da kazandırdığına inanıyorum.*"

K.3 *"…dersin kayıt altında olması bir şeyin yanlış oturması yerine tekrar tekrar izleyerek yanlış yapıyorsak da düzeltme şansımız oldu kendimiz birebir okulda olsak her zaman hocanın yanına gidip soramıyoruz. Okulda hoca olmuyor, dersi oluyor. O açıdan iyi oluyordu. Bir de her enstürmanla uygulanabilir bir teknik bence."*

K.2. "*Yan yana olmadan, hoca göstermeden ben hoca gösterdiğinde yapmadan olmaz diye hep katı kurallarımız var. Aslında bunu yıkmış olduk bu şekilde. Çünkü video izleyerek, izledikten sonra kendimiz uygulayarak aslında daha iyi sonuçlar alabileceğimizi kendi kendimize de yanımızda bir hoca olmadan bakarak bir şeyler yapabileceğimizi anlamış bulunduk. Kafamızdaki birtakım kuralların değiştiğini düşünüyorum…*"



K.7 *"Aslında bayağı bir vakit kazandıran bir şey. Dersin konusunu da evde daha geniş bir zamanda öğrenmek için vaktimiz oldu. Bir saatlik olan derslerin öncesinde konunun verilmesi, normalde derste konuşamadığımız konular hakkında da fikir sahibi olmamızı sağladı. Dersin içinde sadece çalmaya odaklanmak inanılmaz motivasyon sağlayan ve dikkati toparlayan bir şey. Bir de öncesinde işte bu çok derin bir şekilde (konuyu) görmüş olmak çalımı çok etkileyen bir şey bence de. …hikayesini bilmek olayın örgüsünü bilmek bütün her küçük parçayı bilmek çok mantıklı. Onun dışında zaten çalgı eğitimi çok taklide dayalı eğitimler… şöyle bir örnek vereyim derste gördüğümüzde öğretmen diyor ki bu şekilde tut ama eve gittiğinde nasıl tutacaktım nasıl gösterdi onu kimse o an kaydedemiyor. Ama bunu açıp ha tamam böyle böyle diyerek o taklide dayalı eğitimi sürdürmek çok mantıklı oluyor."*

Tablo 5. F.L.Ö.Y.nde Performansa Yönelik Dezavantajlara Dair Katılımcı Görüşleri

| **Görüşler** | **Görüş Bildiren Katılımcı** | **n** | **%** |
|---|---|---|---|
| Yüz-yüze (canlı bağlantı) ders çevrim-içi (online) olduğu için ses kalitesinin anlaşılamayabiliyor. | K.7., K.2., | 2 | 22,2 |
| Teknolojik sınırlılıklardan kaynaklı ifade/performans sorunları yaşanabilecek bir yöntem | K.7., K.2., | 2 | 22,2 |
| Derste verilen eseri yanlış seslendirme ve yanlış kavrama sıkıntısı yaşanabilir | K.3., K.5., | 2 | 22,2 |
| Performansa yönelik dezavantajlara dair fikrim bulunmamaktadır | K.1, K.4.,K.6., | 3 | 33,3 |
| **Görüş Bildiren Katılımcı, Katılımcı Toplam Görüş Sayısı (n), Toplam Yüzdelik Orantısı** | **7** | **9** | **100** |

Katılımcıların "F.L.Ö.Y.nde performansa yönelik olumsuz durumlara dair Görüşleri"ne yönelik geçiş sorusuna (transition question) verdikleri cevaplar; teknolojinin yansıttığı problemler ve bu

yöntem ile öğrenim görenlerin yaşadığı kişisel deneyim/denetim riskleri şeklinde iki genel görüş altında toplanabilmektedir.

Yönteme dair dört katılımcının yaşanılan ve/veya yaşanılabilecek dezavantajlara dair dikkat çeken üç farklı görüş bildirdiği gözlenirken, grup içerisindeki diğer üç katılımcı bu konuda olumsuz bir görüş belirtmemiş, fakat görüşmenin ilerleyen kısmında yönteme dair yaşanabilecek dezavantajlar hakkında fikir yürütmüşlerdir. Görüş bildiren katılımcıların ikişerli fikir bütünlüğü ifadeleri arasında; "*Teknolojik sınırlılıklardan kaynaklı ifade sorunları*" olabileceği "*Derste verilen eseri yanlış seslendirme ve yanlış kavrama sıkıntısı*" olabileceği, "*Yüz-yüze ders çevrim-içi (online) olduğu için ses kalitesinin bazı durumlarda anlaşılamayabildiği*" şeklindeki aktarımları gözlemlenmiştir.

Katılımcı görüşleri doğrultusunda; on-line ortamda canlı ve yüz yüze olan ders aşamasında ses kalitesi, internet kesintisi, bağlantı hızı gibi problemlerden dolayı iletişim ve seslendirme/dinleme problemleri yaşanabildiği anlaşılmaktadır. Bir katılımcı, yönteme dair olumsuz gibi gözüken ifadesinin aktarımı sırasında anlam değiştirerek olumlu bir öz denetim mekanizması geliştirdiğini de belirtmiş, denetimin eksiklik durumunda kaygı sorunları yaşattığını aktarmıştır. Odak grup görüşmesinin ilerleyen bölümlerinde yöntemdeki problemlere yönelik ifadeler tekrar konuşulurken, katılımcılar tarafından konuya ilişkin yukarıda aktarılan görüşlere benzer ve karşıt fikirler de sunulmuştur.

Yöntemde karşılaşılan/ karşılaşılabilecek olumsuz durumlara dair katılımcı görüşlerine ilişkin bazı ifadelerin doğrudan aktarımları aşağıdaki gibidir;



K.7. "*Bu tekniğin ilk başta konuyu anlatan sonra ödevleri yüz yüze yapma mantığındayken çok mantıklı işliyor ama ödevleri de biz online yaptığımız için özellikle 'sound'* (müzikal ses kalitesi) *ile alakalı bireysel çalıştığımızda, yani teknolojinin verdiği o güzel kaliteli sesi burada çıkartıyorsam öğretmen karşıda anlayamıyor olabilir. ...nüansları çok fazla birbirimize ifade edemediğimiz durumlar oldu. Acaba ben mi doğru yapamıyorum yoksa sesim oraya yeterince doğru mu gitmiyor problemleri yaşandı bence.*"

K.2. *"Tedirginlik, arkadaşımızın da dediği gibi, çalıyoruz, bize temiz geliyor ama bizden oraya gidene kadar ses belki de hocaya kötü duyulabiliyor. Bu sefer kendini de kötü hissedebiliyorsun."*

K.3. "*Dersi yüz-yüze yaptığımı düşünsem bile dersten önce ne çalınacağını çalışarak geldiği için öğrenci bir ihtimal yanlış oturtabilir, videoyu izlemesine rağmen, karşısında onu kontrol eden birisi yok. Bundan dolayı bir yanlış oturtabilir ve daha fazla zorlanma olabilir teknik açıdan."*

K.1. "*Pandemi olmasaydı bunun uygulanacağı şeklinde bir handikap, normal şekilde uygulansaydı bir handikap gelmiyor açıkçası benim aklıma şu an."*

K.6. "*Benim de yok, yani olumsuz bir fikri aklıma gelmiyor*."

K.5. "*... tek başıma çalıştığımda dediğim gibi ya bir ayna karşısında ya da bir kamera karşısında kendimi kaydederek çalışmadığım taktirde tekniksel hatalarımı göremeyeceğim kaygısı oluştu bir tek."*

Tablo 6. F.L.Ö.Y.nde Viyolonsel Dersinden Performans Kaydına Kadar Geçen Sürece Dair Katılımcı Görüşleri

| **Görüşler** | **Görüş Bildiren Katılımcı** | **n** | **%** |
|---|---|---|---|
| Konuyu detaylı olarak analiz etmek yöntemde ilgi çekmektedir | K.5., K.2., K.6., K.4, K.7., K.3., K.1., | 7 | 25,9 |
| Eserin kayıtlı (online) eşliklerine ulaşabilmek yöntemde ilgi çekmektedir | K.5., K.6., | 2 | 7,4 |
| Eşlikli çalmaya hazırlaması yöntemde ilgi çekmektedir | K.6., K.5., | 2 | 7,4 |
| Eseri kademeli çalışma yöntemde ilgi çekmektedir | K.2., K.4., K.3, | 3 | 11,1 |
| Eseri seslendirmeden önce tanıma amaçlı incelemek (nota ve eser dışında besteci ve dönem bilgisi) yöntemde ilgi çekmektedir | K.2., K.7., K.3., K.1., K.5., | 5 | 18,5 |
| Konun nasıl anlatılır, nasıl video hazırlanır, nasıl çalışılır, ders zamanı nasıl verimli değerlendirilir. | K.4., K.7., | 2 | 7,4 |
| Dersin bireye yönelik işlenmesi ve esnek ders saatleri yöntemde ilgi çekmektedir | K.4., K.3., | 2 | 7,4 |
| Derse konuyu bilerek gelmek, konu hakkında bilgi sahibi olmak ve konuya yönelik soru hazırlayabilmek yöntemde ilgi çekmektedir | K.4., | 1 | 3,7 |
| Günlük hayatta on-line düzene geçiş aşamasında hazırlık olarak ilgi çekici bir yöntemdir | K.4., | 1 | 3,7 |
| Öğretmenden verim alınamıyorsa, farklı öğretmenlerin anlatımından (paylaşılan benzer anlatım videoları) faydalanılabilmesi yöntemde ilgi çekmektedir | K.4., | 1 | 3,7 |
| Genel eğitim programında çeşitli nedenlerle sekteye uğrayan dersler yerine, F.L.Ö.Y.nde düzenli bir ders işleme imkanı veren bir yöntemdir | K.4., | 1 | 3,7 |
| **Görüş Bildiren Katılımcı, Katılımcı Toplam Görüş Sayısı (n), Toplam Yüzdelik Orantısı** | **7** | **27** | **100** |

Katılımcılara, "F.L.Ö.Y.nde viyolonsel dersinden performans kaydına kadar geçen sürece" dair yöneltilen anahtar soruya (key question) verilen cevaplar doğrultusunda %25,9 oranında "*konuyu detaylı olarak analiz etmek*" görüşünde yöntemle ilgi çoğunluğun görüş birliğinde olduğunu göstermektedir. Katılımcılar aynı soru kapsamında 11 farklı görüş belirtmiş, ikinci ortak en çok görüş birliği sağlanan ifade olarak; "*Eseri seslendirmeden önce tanıma amaçlı incelemek (nota ve eser dışında besteci ve dönem bilgisi) yöntemde ilgi çekmektedir*" beş katılımcının %18,5'lik oranla ortak görüşü sonucu ortaya çıkmıştır. Toplamda yirmi yedi görüş beyanı arasından üçüncü en çok bildirilen ortak görüş %11,1 oranında "*Eseri kademeli çalışma yöntemde ilgi çekmektedir*" şeklinde ifade edilmiştir.

Genel ortalamada %7,4 oranları ile dört farklı görüş, ikili katılımcı görüşlerini ifade etmektedir. Bunlar görüşmede belirtildiği sıralama ile; "*Eserin kayıtlı (online) eşliklerine ulaşabilmek*", "*Eşlikli çalmaya hazırlaması*", "*Konun nasıl anlatılır, nasıl video hazırlanır, nasıl çalışılır, ders zamanı nasıl verimli değerlendirilir*", "*Dersin bireye yönelik işlenmesi ve esnek ders saatleri*", yöntemde ilgi çeken görüşler olarak belirtilmiştir.

Ortak belirtilen grup görüşmelerine ek olarak bireylerin yansıttığı ifadeler; "*Derse konuyu bilerek gelmek, konu hakkında bilgi sahibi olmak ve konuya yönelik soru hazırlayabilmek*", "*Pandemi sürecinde on-line eğitime geçmek zorunda kalmamıza karşın, aslında günlük hayatımız yavaştan on-line düzene geçiş aşamasında hazırlık olması*", "*Öğretmenden verim alamıyorsa, farklı öğretmenlerin anlatımından (paylaşılan benzer anlatım videoları)*

*faydalanabilmesi*", "*Genel eğitim programında çeşitli nedenlerle sekteye uğrayan dersler yerine, F.L.Ö.Y.nde düzenli (lineer) bir ders imkanı bulunması*", % 3,7 oranıyla yöntemin ilgi çekici kısımları arasında katılımcı görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiştir.

F.L.Ö.Y.nde viyolonsel dersinden performans kaydına kadar geçen sürece dair katılımcı görüşlerine ilişkin bazı ifadelerin doğrudan aktarımları aşağıdaki gibidir;

K.5. "*Öncelikle bir eseri tanımak üzere yaptığımız çalışmalar çok hoşuma gitti aslında. ...çünkü çok yararlı olduğunu gördüm çalışmaya başlamadan önce. Bunu her öğretmenimizle yapmıyoruz, her çalışmada yapmıyoruz. O yüzden bunu tecrübe etmek benim için çok faydalı oldu... bir de eşlikler kayıtlı bir şekilde verildi bize YouTube' dan gönderildi. O eşlikleri aynı zamanda notaları ile gösteriyor. Burada eşlik giriyor, burada sen notaya başlıyorsun şeklinde. Hani hem solfejini yaptığımız şekilde eşlikli bir şekilde de solfej yapabiliyoruz çünkü parçaya aşina olmuş oluyoruz. Hem eşliği görmüş oluyoruz, görüntülü bir şekilde bu da çok işimize yaradı bence."*

K.2. "*Teknik açıdan bizi esere hazırladığını düşünüyorum. Özellikle aşama aşama çalışmak. Yani her şeyi aşamalı gittiğimiz için sindirdik diye düşünüyorum dersleri de. Notayı önümüze pat diye koyup haydi çalalım diye olmadı. Bir eser incelemeyi öğrendik en azından. Evet çaldık ama bir eser nasıl incelenir. Esere baktığımız zaman ne yapmamız gerekiyor. Bunları daha iyi detaylı öğrendiğimizi düşünüyorum."*

K.6. "*Bu çalışmanın bize koropetisyon olarak çok faydası oldu. Çünkü normalde bizim derslerimizde bir eşlik durumu söz konusu değil. ...bu çalışmada bize çalgıda piyanonun eşliği ile aynı zamanda armonik yapıyı daha iyi kavramamıza, dönem stilini daha iyi kavramamıza ve hani eşlikli çalma kabiliyetimizi geliştirdiğini düşünüyorum..."*

K.4. "*Online eğitim özellikle corona ile bir anda geçmek zorunda kaldık ama, aslında yavaş yavaş hayatımızda ki her şey online dönüyor. Ve corona da şunu görmüş olduk aslında bu çok hızlı da olabilir. ...eğitim süreçlerinin bu online sistemlere daha fazla entegre olacağını düşünüyorum ben. Bu anlamda da online eğitimde de daha kullanılabilir bir yöntem olduğunu düşünüyorum. Daha verimli olabilir online eğitimde. Flipped Learning ile her hafta düzenli olarak ders yaptığımız için o benim için bir motivasyon açıkçası. Çünkü ben biliyorum ki bir emek vericem, çalışıcam ve bir şeyi tekrar edicem ve sonucunda bunu yaptığım zaman öğretmen bunu fark edecek."*

K.7. "*Benim en çok ilgimi çeken şey biraz sanat tarihi, müzik tarihi kısmına da derslerin öncesine değinmek inanılmaz ilgimi çekmişti benim. Yani tamamen notanın, eserin dışında işte dönem ney, bu besteci kim? Ne zaman ne yapmış, neden bunu yazmış o kısım beni çok motive etmişti. Bazen evet anlam da verilemeyebiliyor direk nota çıkınca yani nasıl çalınması gerekiyor, hangi ekole göre nasıl bir teknikle, onun öncesinde bişeyleri duymak çok daha yardımcı oldu bence."*

K.3. "*...arkadaşlarımın dediği gibi dönemsel, biçimsel olarak inceledik parçayı baştan aşağı. Uzun süreyle ders yapmak (yöntemin en çok ilgi çeken yanı). Çünkü bizden üst sınıflar 1 saat ders alıyor ona verilen çalgı eğitiminde. Bizim girdiğimiz seneyle birlikte 2018'de, Müzik Öğretmenliği programı değişti. 25 dk da 2 kişi giriyoruz derslere. On-line ve yüz yüze derslerimize uzun bir süre ayrılması bizim için güzeldi."*

K.1. "*Benim de ilgimi en çok bu deresin ilk başlarında bu videolar almıştık Vivaldi (seslendirilen eser A.Vivaldi Mi minör sonatıdır) hakkında, dönem hakkında, hafif hikayesel anlatım biçiminden ilgi çekici, o çok hoşuma gitmişti.*"

Tablo 7. F. L.Ö.Yönteminde Ve Ders Sürecindeki Problemlere Dair Katılımcıların Görüşleri

| **Görüşler** | **Görüş Bildiren Katılımcı** | **n** | **%** |
|---|---|---|---|
| İnternet, altyapı, kişiye ait özel alan olmaması gibi faktörler nedeniyle yaşanabilecek güçlükler yöntemdeki olumsuzluklar | K.4., K.7., | 2 | 9,5 |
| Öğrencinin konuya ilgisi yoksa, ders işleyişi geleneksel eğitim yöntemine dönebilir | K.4., | 1 | 4,7 |
| Öğrencinin hazır hissetmediği uygulama konularında yaşanan kaygılar | K.5., | 1 | 4,7 |
| Derslerin sonunda öğrencilerin viyolonsel performans videoları hazırlarken öz denetimdeki hata paylarının tolere edilememesi, | K.6., | 1 | 4,7 |
| Fiziksel (bedenen) katılımlı derslere kıyasla, on-line derslerin öğrenciler tarafında unutulması veya son anda derse katılım yapılması | K.1., | 1 | 4,7 |
| Halihazırda ders videoları kayıtlı olduğu için dersten kısa süre önce izleme veya ders sonrasına bırakma rahatlığı olması | K.1., K.2., K.3., K.4., K.5., K.6., K.7., | 7 | 33,3 |
| Birebir eğitimde aklımıza gelen soruları, kayıtlı (on-line ön ders) dersi dinlerken not alsak da unutma riski | K.7., | 1 | 4,7 |
| Kayıtlı dersi yanlış anlama sonucu enstrümanda teknik beceriler bireysel olarak yanlış çalışmak, bu durumu düzeltmek için fazladan gayret göstermek zorunda olabilirliği | K.3., K.2., | 2 | 9,5 |
| Öğretmen ile öğrenci arasındaki doğrudan etkileşimi azaltabilir | K.3., K.2., | 2 | 9,5 |
| Seviye farklılıklarına göre ders videolarını ayarlama problemleri olasılığı | K.4., K.7, K.2., | 3 | 14,2 |
| **Görüş Bildiren Katılımcı, Katılımcı Toplam Görüş Sayısı (n), Yüzdelik Orantısı** | **7** | **21** | **100** |



Görüşme sürecinde altıncı sırada sunulan ve yöntem hakkındaki dezavantajlara dikkat çekmeyi hedefleyen bir diğer anahtar soruya (key question) yönelik "F.L.Ö.Y.nde ve Ders Sürecinde Yaşanılan/Yaşanabilecek Problemlere Dair Katılımcıların Görüşleri" kapsamında tüm katılımcıların fikir birliği ve %33,3'lük oran ile "*Halihazırda ders videoları kayıtlı olduğu için dersten kısa süre önce izleme veya yüz-yüze ders sonrasına bırakmak*" gibi olası problemler, yöntemdeki oluşabilen/oluşabilecek sorunlar bakımından işlenişi değiştirebilecek, öğrenci hazırlık sürecini azaltarak dersi geleneksel yönteme çevirebilecek bir risk durumunu göz önüne getirmektedir. Bu sorunu ikinci en yüksek katılımcı görüşü %14,2'lik oranı ile "*Seviye farklılıklarına göre ders videolarını ayarlama problemleri olasılığı*", yöntemin yaşanabilecek sorunlarından bir diğerine dikkat çekmektedir.

Yukarıdaki verilere ek olarak % 9,5'lük oranında dört farklı görüş bildirilmiş olup, bunlar sırası ile; dijital/fiziki problemler olarak sıralanan "*internet, altyapı, kişiye ait özel alan olmaması gibi faktörler nedeniyle yaşanabilecek güçlükler*", algılama sorunu olarak betimlenebilecek "*kayıtlı dersi yanlış anlama sonucu enstrümanda teknik becerileri bireysel olarak yanlış çalışmak, bu durumu düzeltmek için fazladan gayret göstermek zorunda kalabileceği*", ve eğitimde iletişim

sorunu sayılabilecek "*öğretmen ile öğrenci arasındaki doğrudan etkileşimi azaltabilir*" şeklinde ifadeler olarak dikkat çekmektedir.

Odak grup görüşmesi sürecinde genel katılımcı görüşlerine ek olarak % 4,7'lik düşük bir orantıya sahip olsalar da konu hakkında yönteme farklı bakış açıları getirebilecek bireysel görüşler de kaydedilmiştir. Bu ifadeler aktarım sırasına göre; "*Öğrencinin konuya ilgisi yoksa, ders işleyişinin geleneksel eğitim yöntemine dönebileceği*", "*Öğrencinin hazır hissetmediği uygulama konularında kaygılar yaşanabileceği (eşlikli yapabilir miyim?)*", "*Derslerin sonunda öğrencilerin viyolonsel performans videoları hazırlarken öz denetimdeki hata paylarının tolere edilememesi*", "*Fiziksel (yüz-yüze) katılımlı derslere kıyasla, on-line derslerin öğrenciler tarafında unutulduğu veya son anda derse katılım yapılması*", "*Birebir eğitimde aklımıza gelen soruları, kayıtlı dersi dinlerken not alsak da unutma riski*" şeklindeki ifadelerle görüşme sırasında kaydedilmiştir.

Bu görüşlere ilişkin bazı katılımcı ifadelerinin doğrudan aktarımları aşağıdaki gibidir;

K.4. *"...bazen elektrik gitti, internet olmadı, evde veya komşuda tadilat olduğu falan gibi. ...eğer sizin de evinizde bunun için ayrılmış özel bir alanınız veya benim de evinde bunun için ayrılmış özel bir alanım olursa bir sıkıntı yok... öğrencinin hevesi yoksa istediğiniz kadar öğretmeye çalışsanız da hani bir yere kadar öğretebiliyorsunuz. ...öğretmeninden bir verim elde edemiyorsa, başka bir öğretmenden veya gönderilen alternatif kayıtlardan onu kapıp öğrenmeye çalışıyor yani öğrenme hevesliliği olduktan sonra bir şekilde yapıyor zaten."*



K.5. "*...bu eşlikler beni biraz kaygılandırıyor hani daha önce çok sık bu şekilde çalışmadığım için. En başta ona da aslında çok sıcak bakmamıştım her zaman işte öğretmenimin yanında olmasını hep tercih ederim. Hop omuzunu indir, hop bunu yap hop şunu yap hemen böyle anında müdahaleyi seven biriyim derslerde birebir müdahaleyi. Ama benim için bir sorun olmadı yani derslere girdikçe*."

K.6. "*Video hazırlamamız gerektiği için bu süreçte video hazırlamaya yönelik kusursuz olmamız gerekiyor. Kusursuz bir çalma gerektiriyor. O yolda da çok fazla egzersiz yapmak, çok fazla çalışmak gerekiyor. Yani herhangi bir kusuru kaldırmıyor. O açıdan da faydası oldu*."

K.1. *"Ders süreci sadece online olduğu için ben bazen dersleri unutuyordum, hani derslerden bir dakika önce kalktığım falan oluyordu. Öyle problemler yaşadım. Her zaman olmaz da hani öyle oluyordu, derse uykulu giriyordum. Bunu da belli etmemeye çalışsam da illaki anlıyordu hoca. ...video yüklenince haber veriyordu öğretmen. Bazılarını anında izliyordum, bazılarını unutuyordum. Derste öğretmen izledin mi diyordu bana, ondan sonra izliyordum. Anında izlediğimi söyleyemem ama videolar çok yararlı sonradan izlemek açısından da hani. Bir şey unutulursa tekrar tekrar."*

K.7. *"...genelde yaşadığım problemler tamamen teknolojinin getirdiği problemler oldu. ...kişisel problemler çıkabiliyordu yani teknikle alakalı, yöntemle alakalı problemler değildi aslında. Aklıma gelen şeylerin çoğu, soru geliyordu aklıma konuyu okurken ha bunu sorayım sonra gidiyordu. Saatler geçiyor günler geçiyor üstünden soramıyordum... Yani derste birebir öğretilirken hemen o anda sorabiliyorsun, olumsuz kısmı bu olabilir ama bu çok kişisel bir şey, unutmayabilirdim, not alabilirdim."*

K.3. *"...ileride bu uygulama otururs okullarda ... önceden yüklenecek videolar, derste hocaya göstereceğiz; öğretmen ile aramızdaki bağı zayıflatabilir belki, çünkü öğretmen ile birebir daha*

*fazla iletişim kurabilirken, 'artık ben yüklüyorum hani sen oradan bakıp geleceksin, ben o 25 dakikada seni dinleyeceğime' dönüşebilir gelecekte bu belki. O da kötü olabilir."*

K.2. "*...kaç kişiyiz bilmiyorum ama hepimizin seviyesi birbirinden farklıdır ve hepimizin becerisi farklıdır diye düşünüyorum. ...yüz yüze eğitimde şöyle bir şey oluyor; en azından yani hoca yapıyor, sen yapıyorsun hoca tekrar yapıyor sen yapıyorsun. Sesi tam net duyuyorsun ...o anda aklına takılan bir şey varsa direk soruyorsun. Ama bu şekilde şöyle bir şey oluyor; diyelim siz gösteriyorsunuz ben deniyorum, sonra geçmek zorunda kalıyoruz diyelim, ya da sizi video kaydını izlerken eee ben izledikten sonra tekrar yapmaya çalışıyorum ama o an diyelim yapamıyorum, ama derse geldiğimde bunu unutuyorum söylemeyi çünkü... Eser açısından. ...kişiye göre, düzeye göre seçilebilirdi."*

Tablo 8. F.L.Ö.Y.ne Dayalı Ders Planlama Durumuna Yönelik Katılımcı Görüşleri

| **Görüşler** | **Görüş Bildiren Katılımcı** | **n** | **%** |
|---|---|---|---|
| On-line yüz-yüze dersleri daha kısa süreli tutulabilir | K.1., K.2., | 2 | 10 |
| Performans sırasında çalıcıyı takip edecek alternatif eşlik programları kullanılabilir | K.4., | 1 | 5 |
| Kullanılacak materyalleri öğrenci tercihine göre paylaşmak öğrencilere zaman kazandırabilir (video/ yazılı metin vb.) | K.7., | 1 | 5 |
| Seviye tespit uygulaması ile alternatif eserler arasından seçim yapılabilir, | K.1., K.2., K.3., K.4., K.5., K.6., K.7., | 7 | 35 |
| Öğrenci seviyelerine göre videolar/kaynaklar sunulabilir | K.2., K.3., K.4., K.5., K.6., K.7., | 6 | 30 |
| Haftalık öğrenci beklentilerine yönelik geri dönütler olabilir | K.3., | 1 | 5 |
| Esere hazırlık aşamasında bir etüt çalıştırılabilir | K.5., K.3., | 2 | 10 |
| **Görüş Bildiren Katılımcı, Katılımcı Toplam Görüş Sayısı (n), Toplam Yüzdelik Orantısı** | **7** | **20** | **100** |

Görüşmede elde edilen "F.L.Ö.Y.ne Dayalı Ders Planlama Durumuna Yönelik Katılımcı Görüşleri" için yöneltilen bir diğer anahtar soru kapsamında toplamda yedi farklı ifade kaydedilmiştir. Alınan yanıtlar kapsamında %35'lik oran ve oy birliği ile "*Seviye tespit uygulayarak, alternatif eserler arasından seçim yapılması*", ikinci en büyük katılım ve %30 oran ile bu görüşe "*Öğrenci seviyelerine göre videolar/kaynaklar sunulabilir*" şeklinde sunulan fikirlerin doğrultusunda, ders işlenişi kadar planlama sürecinin önemine de dikkat çekildiği görülmektedir.

Diğer katılımcı ifadeleri kapsamında %10 orandaki "*On-line yüz-yüze dersler daha kısa süreli tutulabilir*" ve "*Esere hazırlık aşamasında bir etüt çalıştırılabilir*" alternatif görüşleri sunulmuştur. Diğer ifadeler arasında %5'lik oranda üç farklı bireysel fikir elde edilmiştir. Sırası ile bu görüşler; "*Performans sırasında çalıcıyı takip edecek alternatif eşlik programları kullanılabilir*", "*Kullanılacak materyalleri öğrenci tercihine göre paylaşmak öğrenci ve öğreticilere zaman kazandırabilir (video/ yazılı metin vb.)*" ve yöntemin önemli bir parçası kabul edilebilen bildirimlere dair "*Haftalık öğrenci beklentilerine yönelik geri dönütler olabilir*" önem vurgulanmıştır.

Bazı katılımcıların yöntemin işlenişinde problem teşkil eden durumlar görmediği, buna rağmen "ben olsaydım neyi nasıl yapardım" şeklinde süreç içerisinde kendini denediği ve alternatif

yollar ile yöntemi nasıl zenginleştirebileceği arayışında oldukları aktarılan ifadelerden anlaşılabilmektedir. Bu duruma ek olarak bireysel işlenen derslerde diğer katılımcıların seviye ve süreç içindeki gelişimlerini merak ettiği de katılımcıların belirttiği görüşlerde rastlanabilmektedir.

Yöntemin planlanmasına yönelik katılımcı görüşlerine ilişkin bazı ifadelerin doğrudan aktarımları aşağıdaki gibidir;

K.1. "*Ben muhtemelen dersleri böyle hani biraz uzun geliyordu bana dersler açıkçası böyle 40 dakika yarım saat yapıp bir, 5 - 10 dakika mola sonra gerekiyorsa bir, 40-30 dakika daha yapardım. Bazen çok uzun geliyordu hani odağın kayboldu oluyordu derslerde benim bazen. 40 diyelim, 30 da biraz çok az oldu bence*."

K.2. "*İlk önce bir seviye tespit yapardım ve tek tek sorardım. Yani eee bi eser, 3 tane eser olurdu elimde ve bu kişileri dinledikten sonra bu eserleri sunup, işte hangi eseri çalışmak istersiniz diye ortak bir karara varmak isterdim. Hem istekli olsunlar diye hem de seviyelerini görmek açısından, yani çalarken zevk almalarını isterdim*."

K.4. "*Ben de çok fazla şeyi farklı yapmazdım sanırım. Aslında biraz belki diğerlerinin derslerine de hâkim olsam daha iyi yorum yapabilirdim ama sadece kendi dersim özelinde…biraz daha bireyselleştirilebilir. …direk olarak online eşlikle performans belki biraz zor olabilir, çünkü bazen eşliğin de sizi kurtardığı yerler oluyor performans sırasında. bir yerde yavaşlıyorsunuz o da size ayarlıyor ya da hızlanıyor, size göre ayarlıyor. Ama onun dışında çok bir farkı olduğunu düşünmüyorum ben online eşlikle canlı eşliğin. Dersler konusunda da şurasını değiştirirdim, şurasından memnun kalmadım dediğim şeyler olmadı açıkçası."*

K.7. "*Sadece öğrencinin fikrini alıp, hani okumayı mı seviyorsun, dinlemeyi mi seviyorsun, eee hangisini istiyorsun, çünkü ona göre benim de kendi zamanımı bölmem gerekti. Böyle bir şey yapabilirdim. Yani kendi işimi kolaylaştırmak adına böyle bir şey yapabilirdim muhtemelen…çünkü çok fazla öğrenci, çok fazla ee hepsi farklı bir şey soracak muhtemelen, hepsinin seviyesi aynı olmayacak. O yüzden tasarruf etmek lazım."*

K.3. "*Haftalık geri dönütler olabilirdi isimsiz olarak öğrencilerden… Öğrencilerin ders üzerinde neleri değiştirilebileceğini nelerin geliştirilebileceğini, dersler ilerlerken geri dönüt alabilirdim*."

K.5. "*Ben de arkadaşlarıma bazı konularda katılıyorum hani belki seviye farklarından dolayı ama bu kadar ayrıntılı bir şekilde ben zamanımı kaybetmek istemezdim. Yani her öğrenciye farklı eser vererek, çok fazla zaman alacağını düşünüyorum. …aslında benim için her şey gayet iyiydi yerindeydi. Yapsam yine belki de bu şekilde yaparım, ama şeyi sevmiştim, öncesinde gam çalışmak işte eseri analiz etmek, bunları çok sevmiştim. Belki öncesinde bir etüt koyabilirdim hani bundan farklı olarak, bu çalışmadan farklı olarak."*

Tablo 9. Flipped Learning Öğretim Yönteminin Eğitimde Tercih Edebilirliği Durumuna İlişkin Katılımcı Görüşleri

| **Görüşler** | **Görüş Bildiren Katılımcı** | **n** | **%** |
|---|---|---|---|
| F.L.Ö.Y.ni kullanırım | K.1., K.2., K.3., K.4., K.5., K.6., K.7., | 7 | 100 |
| F.L.Ö.Y.ni kullanmam | - | - | - |
| **Görüş Bildiren Katılımcı, Katılımcı Toplam Görüş Sayısı (n), Toplam Yüzdelik Orantısı** | **7** | **7** | **100** |

Kapanış sorusu (ending question) kapsamında katılımcıların "Flipped Learning Öğretim Yönteminin eğitimde tercih edebileceği durumuna ilişkin katılımcı görüşleri"ne yanıt olarak, tüm katılımcıların fikir birliği sonucu "*Flipped Learning yöntemini uygularım*" cevabını verilmiştir. Görüş bildiren kişi sayısı yedidir ve belirtilen tek görüş olarak kayıtlara geçmiştir. Yöntem sonucu öğrencinin derse hazır ve konu hakkında bilgi sahibi olarak gelmesi (*şurasını okumuş gelin ki derste konuşabilelim)*, yöntemin çoktan bazı katılımcıların kendi hazırladıkları derslerde uygulanmaya başlamış olması, katılımcıların tereddüt etmeden yöntemi kabul ettiklerine dair cevapları gibi gözlemlenebilir ifadeler ışığında F.L.Ö. Yönteminin uygulama bakımından kabul edilebilir olduğunu göstermektedir.

Konuya ilişkin katılımcı görüşlerinin doğrudan ifadeleri aşağıdaki gibidir;

K.4. "*F.L.Ö.Y.ni kullanırım*" (hiç düşünmeden hemen cevap vermiştir).

K.6. "*Ben de aynı yöntemle dersleri yaparım*" (kendinden çok emin bir şekilde, hızlıca cevap verdi).

M.2. "Bu yeni yöntemi uygularsın?"

K.6. "*Evet, ders aralarında, hazırlık videoları derste önce öğrencinin hazırlanıp gelmesi çok daha faydalı olacaktır yani."*

K.1. "*Evet, ben de uygularım."*

K.3. "*Arkadaşlara katılıyorum, uygulama için*"

K.7 "*Ben de yaparım, yapıyorum da online olan öğrencilerle…"*(özel öğrencileri ile benzer çalışma denemeleri yaptığını görüşme sonunda belirtmiştir)

K.5 (araya girer) "*ben de yaparım*…"

K.7. "*Mecbur kalıyorsunuz diye bir noktada, sadece tekniğin ismini koymamıştık şimdiye kadar*."

K.4. "*Yurt dışındaki üniversitelerde daha çok ne oluyor teorik derslerde. Size bir şey veriliyor önümüzdeki derse kadar şurasını okumuş gelin ki derste konuşabilelim … hani sırf bu yüzden bile uygulamak isteyebileceğim bir yöntem çünkü bir fikri olarak gelirsen öğrenci, ben şunu daha iyi anlarım, öğrenci bunun neresini yapabiliyor veya neresini yapamıyor. O yüzden ben kesinlikle kullanırdım."*



## 4. SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER

### 4.1. Sonuç ve Tartışma

Odak grup görüşmesine katılım sağlayan viyolonsel öğrencilerinin, F.L.Ö.Y. hakkında bilgi sahibi olduktan sonra kendilerine yöneltilen soruda yönteme ilişkin olarak "Eğitimin çevrimiçi kayıtla ve yüz yüze kontrollü olarak gerçekleştirildiği bir yöntem" şeklinde kapsamlı betimleme yapabildikleri kaydedilmiştir. Görüşme kapsamında katılımcıların, sürecin bütünü ve işleyiş durumu bakımından iki boyutlu değerlendirme yapabildikleri; gerek dijital ortamdaki kayıtların dersin bir parçası olduğunu ifade etmelerinden gerekse yüz yüze uygulama aşamasındaki dersin denetimli gerçekleştirildiğine dair yaptıkları tanımlamalardan anlaşılmaktadır.

Görüşme sürecinde, ders planlama ve yöntem hususunda katılımcılar; dersi planlamaya başlama aşamasından (seviye tespit uygulaması ile alternatif eserler saptama), derste kullanılan materyallerin zenginleştirilmesine (öğrenci seviyelerine göre videolar/kaynaklar, esere hazırlık

aşamasında bir etüt vb.) ve ders süreci sonundaki dönütlere (haftalık öğrenci beklentilerine yönelik geri dönütler) kadar yöntem ve sürecin her basamağına dair alternatif önerilerde bulunmuşlardır. Bu da yöntemi hem tanıdıkları hem de geliştirmek için düşünsel süreci etkin kullandıklarının göstergesi sayılabilir.

Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda F.L.Ö.Y.nin avantajlı ve dezavantajlı yönlerine ilişkin sonuçlar alt başlıklarda sunulmuştur.

### 4.2.1. Bu Yönteme İlişkin Avantajlı Yönlere Dair Sonuçlar

F.L.Ö.Y.nin uygulaması kapsamında;

- Yöntemin özellikleri, yöntemin süreç içindeki özellikleri, dersin çevrimiçi ön basamağı, çevrimiçi canlı ders işleniş süreci, ders işleniş süreci sonrası ve bütüne yönelik görüşler bakımından müzik eğitimi için alanın genelinde kullanılabileceği ve her enstrümana uygulanabileceğine dair ortak görüşler oluşmuştur.
- Çevrimiçi (çevrilmiş ders kısmı) ön basamağının hazırlık ve planlama aşamaları sonrasında konu hakkında öğrenciyi çevrimiçi canlı derse hazırladığı, ayrıca bilişsel, duyuşsal ve devinişsel basamaklardaki bilgi ve tecrübelerin aktarımına fayda sağlamanın yansıra üst bilişsel davranışlara da hazırlayıcı olduğu görülmüştür. Bütün bunlara ek olarak bireyin kendi performans kaydını oluşturma ve denetleme imkânı sağlayan bir yöntem olduğu da verilen cevaplardan anlaşılmaktadır. Bu duruma benzer olarak Sever'in 2014'teki "Bireysel çalgı keman derslerinde çevrilmiş öğrenme modelinin uygulanması" başlıklı çalışmasında "çevrilmiş öğrenme modelinin hem bilişsel hem de uygulamaya dönük bilgileri içermesi bakımından geleneksel derslere göre öğretimi daha kapsamlı ve planlı hale getirdiği" sonucuna varılmıştır.
- Konu içerisinde eksik anlatım ve üslup kaynaklı oluşabilecek anlaşılmayan içeriklerin tekrar izlenme imkanının yanı sıra, bilgi, deneyim ve tecrübenin aktarımında zengin örneklerle konunun genişletilebildiği, hem de öğrenciye uygun farklı çözümlerin sunulduğu alternatif kaynaklara sahip olduğu görüşleri de ayrıca kaydedilmiştir.
- Yöntemin çevrimiçi kayıtlı derste öğrenciye sorumluluk yüklediği, çevrimiçi canlı ders sürecinde ise konunun anlaşılamayan/anlaşılması zor olan kısımları üzerinde öğretmen denetiminde çalışma imkânı sağladığı ve bu sayede hem öğretici hem de öğrenci arasındaki iletişim ve etkileşimi geliştirdiği gözlemlenmiştir. Toplak'ın (2022) araştırmasında da belirttiği üzere; F.L.Ö.Y.nde "öğrencilerin birbirleri ile olan etkileşimin artmasına olanak sağladığı, öğrenci-öğretmen etkileşiminin arttırdığını hissettikleri, öğrencinin derse daha aktif katılımını sağlamaya yardımcı olduğu ve öğrenmeyi daha etkin hale getirdiği fikrinde oldukları" sonucuna varılmıştır.
- Ders veriminin ve öğrenci motivasyon düzeyinin arttığı anlaşılmaktadır.
- Enstrüman için belirlenen eseri çalışmak üzere gereken planlama basamaklarının geleneksel yüz-yüze eğitim modeline göre daha anlaşılabilir olduğu, öğrenciyi dönem sonu enstrüman performansına daha donanımlı ve hızlı hazırladığı gözlenmiştir. Bu durum Yıldız'ın 2017 de yaptığı performans üzerine F.L.Ö.Y. Etkisi isimli doktora tez çalışmasının sonucu ile de benzerlik göstermektedir. Yıldız, "ters-yüz öğrenme modeline dayalı etkinlikler doğrultusunda uygulanan öğretim programının, deney

grubunun başlangıç, orta ve ileri seviye gruplarında performansını arttırmada etkili olduğu sonucuna varmıştır".

### 4.2.2. Bu Yönteme İlişkin Dezavantajlı Yönlere Dair Sonuçlar

F.L.Ö.Y.nin uygulaması kapsamındaki odak grup görüşmesinin ilk oturumunda;

- Viyolonsel performansına yönelik teknolojinin yansıttığı problemler ve bu yöntem ile öğrenim görenlerin yaşayabileceği kişisel tecrübelere yönelik bireysel riskler oluştuğu tespit edilmiştir. Teknolojik sınırlılıklar ve yaşanabilecek aksilikler bakımından; yöntemin uygulandığı çevrimiçi canlı ve yüz yüze ders aşamasında ses kalitesine, internet kesintisine ve bağlantı hızına bağlı olarak iletişim ve seslendirme/dinleme problemleri oluşturabileceği kanısına varılmıştır. Bireysel risk oluşturan görüşler bakımından; *derste verilen eseri yanlış kavrama ve yanlış seslendirme konusunda bireyin kendini yanlış ifade edebileceği kaygısını hissettiği* anlaşılmaktadır.

F.L.Ö.Y.nin uygulaması kapsamındaki odak grup görüşmesinin ikinci oturumunda;

- Katılımcılar, viyolonsel performansına yönelik olası yaşanma risklerine dair endişelerini; fiziksel altyapı, ilgi düzeyi ve bilişsel / duyuşsal problemler olarak üç farklı kategoride sıralamışlardır.
- Fiziksel altyapı kapsamında; duyusal algıya hitap eden ses gürlüğü, rengi ve ses karakteristiği gibi ifadelerin kullanılan dijital cihazlarda gerçeği yeterince yansıtmadığına dair ortak katılımcı görüşleri oluşmuştur.
- Yöntemin işlenişine dair derse hazırlıksız gelmek, derse ilgi duymamak, ders konularını çalışmayı ertelemek veya çalışmamak gibi durumlar sonucunda F.L.Ö.Y.nin geleneksel yönteme dönüşmesi riski olduğu katılımcılar tarafından ifade edilmiştir.
- Görüşme kapsamında farklı katılımcılar tarafından tekrarlanan "*Derslerin sonunda öğrencilerin viyolonsel performans videoları hazırlarken öz denetimdeki hata paylarının tolere edilememesi*" şeklindeki ifade, olumsuz bildirimler arasında kullanılmıştır.
- Enstrüman performansı bakımından öz-denetiminde eksiklik / yetersizlik hisseden öğrencilerin kaygı sorunları yaşadığı gözlenmiştir.

F.L.Ö.Y.ne dayalı ders planlama aşamasına katılımcıların verdikleri görüşler kapsamında yöntemin; süre, teknik materyaller, öğrenci durumu ve geri dönütler hakkında verilen fikirler dikkat çekmektedir. Katılımcı geri dönütlerine dair önerilerin de bulunduğu bildirimler aşağıda yer almaktadır;

- Yöntemin başından sonuna kadar geçen süreçte zamanın yönetimi bakımından öğretmenin en uygun süreyi saptayarak hem öğrenciyi sıkacak kadar uzun video ve anlatımlara yer vermemesi, hem de konunun anlatımı sürecinde yüz yüze derste uygulama için öğrenciye daha az imkân veren uzun diyaloglarla katılımcıların ilgisinin konudan uzaklaşmasına müsaade etmemesi gerekir.
- Çevrimiçi ders planlanma ve hazırlanma aşamasında, dersin ilgi çekici bir içerik olarak sunulması ve öğrenciye yönelik ifade zenginliğinin kullanılması yüz yüze derste hazır bulunma ve öğrenci motivasyonu üzerinde olumlu sonuçlar oluşturabilir.
- Katılımcılar tarafından yapılan görüşler doğrultusunda, yöntemi işlerken yaşadıkları sıkıntılara alternatif çözümlerin süreç içerisinde sunulması ve ortak ders sırasında analiz

etmeye imkân verdiğinden dolayı süreç içerisindeki problemlerin üstesinden ortak çalışma ile gelebilmenin mümkün olduğu söylenebilir.

- Eğitimcinin planlama yaparken sorumluluğu öğrenci ile paylaşması, süreç sonu performansını olumlu yönde etkileyebilir.
- Haftalık öğrenci beklentilerine yönelik geri dönütlere yer verilmesi, konu ve hedefe yönelik çalışmaları kavramanın yansıra konuyu kavrama aşamasında öğrencinin güdülerine yönelik motivasyonunu da artırabilir.
- Dersin planlama aşamasında her basamağa gerekli önemin verilmesi gerektiği, yöntemin uygulama sürecinde güncel verilerin kullanımının gerekli görüldüğü ve faydalı olacağı söylenebilir.

## KAYNAKÇA

Bergmann, J., & Sams, A. (2012), *Flip your classroom: Reach every student in every class every day.* International Society for Technology in Education, ISBN: 978-1-56484-315-9, s.4-13,

Erdoğan, E. (2018), Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ters Yüz Edilmiş Sınıf Modelinin Kullanımı, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Yayımlanmamış Doktora Tezi, s.6,

Espada, M., Navia, J., A., Rocu P., Gómez-López, M., (*2020),* Development of The Learning to Learn Competence in The University Context: Flipped Classroom or Traditional Method? Faculty of Physical Activity and Sport Sciences, Polytechnic University of Madrid, Madrid, Spain, s.9,

Hayırsever, F., Orhan, A. (2018), Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modelinin Kuramsal Analizi A Theoretical Analysis of Flipped Learning, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Mersin University Journal of the Faculty of Education, 14 (2): 572-596" Derleme Makalesi / DOI: 10.17860/mersinefd.43174, s.576-577,

Gençer, B., Gürbulak, N. ve Adıgüzel, T. (2014), Eğitimde Yeni Bir Süreç: Ters-Yüz Sınıf Sistemi. *International Teacher Education Conference 2014*. Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul, Erişim adresi: https://silo.tips/download/eitimde-yeni-bir-sre-ters-yz-snf-sistemi, s.881-888,

Güdek. B., Öztürk, D., (2016), Viyolonsel Öğretiminde Öz Değerlendirme Uygulamalarının Öğrencilerin Performansına Ve Tutumlarına Etkisi, *Turkish Studies*, ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY, Erişim adresi: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9097, s.1152-1153,

Hayırsever, F., Orhan, A. (2018), Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modelinin Kuramsal Analizi A Theoretical Analysis of Flipped Learning, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2018; 14(2)* Derleme Makalesi/DOI: 10.17860/mersinefd.431745 s.575-580,

Hussin, A., (2018)**,** Education 4.0 Made Simple: Ideas For Teaching, *Akademi Pengajian Bahasa, Universiti Teknologi MARA (UiTM)* **,** Volume: 6 Issue: 3 , s.92,

Serrano, R., M., Casanova, O., (2017) Flipped Learning in Music Education at University, *Faculty of Education, University of Zaragoza (SPAIN)*, EDULEARN, *9th International Conference on Education and New Learning Technologies, Barcelona*, s. 5372,

Sever, G. (2014). Bireysel Çalgı Keman Derslerinde Çevrilmiş Öğrenme Modelinin Uygulanması. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi - Journal of Qualitative Research in Education*, 2(2), e-ISSN: 2148-2624.1.3s2m, Erişim adresi: http://www.enadonline.com, s.28-30,

Sever, G., Sever, S., (2017). Müzik Dersinde Çevrilmiş Öğrenmeye İlişkin Bir Ölçek Geliştirme Çalışması, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi Yıl: 2018, Cilt: 51, Sayı: 1, 105-117, DOI:10.30964/auebfd.405036, E-ISSN: 2458-8342, P-ISSN: 1301-8342

Tóth-Bakos, A., (2016). Music Education and Music Therapy, Conference: International Technology, Education and Development DOI: 10.21125/inted.2016.0135, s.2,

Uçan, A. (1997). Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları, s.10,

Uyan, M., O. (2013). Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi ile Bireysel Çalgı Eğitimi Başarıları Arasındaki İlişkiler, 1(1), DOI: 10.7816/sed-01-01-04, Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/sed/article/134878, s.59,

Yıldız, Y., (2017), Flüt Eğitiminde Ters Yüz Öğrenme Modelinin Öğrencilerin Akademik Başarıları Motivasyonları ve Performansları Üzerine Etkisinin İncelenmesi, T.C. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Doktora Tezi, s. 47-98,